

**ΠΡΟΑΓΩΓΙΚΕΣ ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ Γ' ΤΑΞΗΣ
ΗΜΕΡΗΣΙΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ
ΤΡΙΤΗ 18 ΜΑΪΟΥ 2004
ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΓΕΝΙΚΗΣ ΠΑΙΔΕΙΑΣ**

ΑΠΑΝΤΗΣΕΙΣ ΘΕΜΑΤΩΝ

ΘΕΜΑ Α1

A.1.1. Τεύχος Α' σελ. 141 -2 «Η εξωτερική πολιτική του Καποδίστρια.»

A.1.2. Τεύχος Β' σελ. 111 «Η μικρασιατική καταστροφή.....Αν. Θράκη.»

ΘΕΜΑ Α2

A.2.1 α. Παλινόρθωση: Η Ιερή Συμμαχία που συγκροτήθηκε από τους μονάρχες της Ευρώπης, το 1815, όταν είχε νικηθεί οριστικά ο Ναπολέων. Στόχος της Ιερής Συμμαχίας ήταν η Παλινόρθωση, η επαναφορά των έκπτωτων βασιλιάδων στους θρόνους τους, και η επιβολή και παγίωση των απολυταρχικών καθεστώτων.

β. Μεγάλη Ιδέα: Έτσι ονομάστηκε η εθνική ιδεολογία του Ελληνισμού κατά την περίοδο 1840-1922. Για τους Έλληνες της ελεύθερης πατρίδας αυτή η ιδεολογία σήμαινε ότι ο ύψιστος εθνικός στόχος ήταν η απελευθέρωση των τουρκοκρατούμενων ακόμα ελληνικών περιοχών (Θεσσαλίας, Ηπείρου, Μακεδονίας, Θράκης, νησιών του Αιγαίου, Κρήτης, Κύπρου). Για τους αλύτρωτους Έλληνες Μεγάλη Ιδέα σήμαινε επιθυμία και επιδίωξη ένωσης με το ελεύθερο ελληνικό κράτος. Η Μεγάλη Ιδέα ως στόχος της εξωτερικής πολιτικής έφερνε την Ελλάδα σε σύγκρουση με την Οθωμανική αυτοκρατορία και με τις Ευρωπαϊκές Δυνάμεις που έπρεπε να πιστέψουν στο δόγμα της ακεραιότητας της ή απέβλεπαν στην κληρονομιά της.

γ. Συμβούλιο Ασφαλείας: Ένα είδος διευθυντηρίου στην κορυφή του Ο.Η.Ε. Σ' αυτό οι πέντε μεγάλοι νικητές του πολέμου (Μ. Βρετανία, Ε.Π.Α., Σοβ. Ένωση, Γαλλία, Κίνα) παίζουν πρωτεύοντα ρόλο γιατί καμιά απόφαση δεν μπορεί να ληφθεί χωρίς τη συγκατάθεσή τους. (δικαίωμα αρνησικυρίας -veto)

A.2.2. $\alpha \rightarrow \Lambda$, $\beta \rightarrow \Sigma$, $\gamma \rightarrow \Sigma$, $\delta \rightarrow \Lambda$, $\epsilon \rightarrow \Sigma$

ΟΜΑΔΑ Β'

ΘΕΜΑ Β1

Ο Αγώνας των Ελλήνων συγκίνησε τους Ευρωπαίους και προκάλεσε το κίνημα του Φιλελληνισμού. Σε αυτό αναφέρεται ο γερμανός ιστορικός Bartholdy που χαρακτηρίζει το Φιλελληνισμό δύναμη. Τα λεγόμενα του αιτιολογούν πλήρως το χαρακτηρισμό αυτό.

Γιατί ο Αγώνας των Ελλήνων κατάφερε να συγκινήσει πολλούς και να επιφέρει εκπληκτικό αποτέλεσμα, το ξεπέραςμα δηλαδή των πάσης φύσεως αντιθέσεων και τη συνένωση ανθρώπων με θεμελιώδεις και αγεφύρωτες μεταξύ τους διαφορές. Τέτοιου είδους διαφορές ήταν οι πολιτικές, κοινωνικές, ταξικές αντιθέσεις, οι διαφορετικές ιδεολογίες, οι αντιθέσεις ανάμεσα σε άτομα διαφορετικής γενεάς και διαφορετικού μορφωτικού επιπέδου, οι εθνικές διαφοροποιήσεις. Λειτουργήσε λοιπόν συνενωτικά ο Φιλελληνισμός με τον τρόπο που το επιτυγχάνει αυτό η θρησκεία. Γι' αυτό και, όπως χαρακτηριστικά λέγεται στο κείμενο, συνενώθηκαν οι αριστοκράτες με τους πληβείους, οι ριζοσπάστες με τους συντηρητικούς, οι νέοι με τους σοφούς και νομιμόφρονες. Και ήταν πολλοί αυτοί που δεν περιορίστηκαν μόνο φραστικά ή υλικά να εκφράσουν τη συμπάρασταση τους, αλλά έδρασαν αποστολικά με ζήλο και μαρτύρησαν για τον Αγώνα των Ελλήνων. Έτσι, οι απαγορεύσεις της αστυνομίας και των κυβερνήσεων δεν μπορούσαν να καταπολεμήσουν τη «θρησκεία αυτή της νεότητας και των γηρατειών» την «ελληνομανία».

Τεύχος Α' Σχολ. βιβλ. Σελ. 122 «Οι πηγές....καθεστώτα»

Βέβαια, υπήρξαν και αυτοί που κατηλεύτηκαν τον Ελληνικό Αγώνα, προκειμένου να ικανοποιήσουν ιδιοτελείς σκοπούς, να κερδίσουν χρήματα, δόξα, αξιώματα, να διακριθούν, να πετύχουν, ό,τι δεν κατάφεραν στον τόπο τους, μέσα στο κλίμα αναταραχής και ενθουσιασμού που επικρατούσε στην Ελλάδα. Υπήρξαν και αυτοί που υποκρίνονταν το φιλέλληνα, αλλά όφρουσαν ως πράκτορες ξένων συμφερόντων οικονομικών και πολιτικών.

Στις περιστατικά αυτές αναφέρεται και το κείμενο του Βακαλόπουλου. Ειδικότερα αναφέρονται οι περιπτώσεις περιφερόμενων στρατιωτών που ενδιαφέρονταν για διακρίσεις και παράσημα, γενικότερα ανθρώπων που αισθάνονταν ότι μπορούσαν να ωφεληθούν από την ταραγμένη και πολλά υποσχόμενη κατάσταση στην Ελλάδα, ώστε να διακριθούν και να ικανοποιήσουν τα συμφέροντά τους, να κερδίσουν χρήματα, να εξασφαλίσουν στην Ελλάδα ό,τι δεν είχαν καταφέρει να επιτύχουν στις πατρίδες τους. Στην κατηγορία των ανθρώπων που δεν εμπνέονταν από αγνά κίνητρα θα πρέπει να συμπεριλάβει κανείς και όλους εκείνους που είχαν κατέβει στην Ελλάδα ως πράκτορες ξένων συμφερόντων, οικονομικών ή πολιτικών. Πάντως κάνει σαφές και από το κείμενο ότι ο Αγώνας των Ελλήνων προξενούσε γενική συγκίνηση, γιατί ήταν αγνός και ενέπνεε την αυθόρμητη συμπάρασταση.

Και υπήρξαν και αυτοί που απογοητεύτηκαν από τους Έλληνες ή από τις συνθήκες ζωής στην Ελλάδα, και, ενώ ήρθαν εδώ ως φιλέλληνες, γύρισαν στον τόπο τους με δυσμενείς εντυπώσεις και καθόλου φιλική διάθεση για τα ελληνικά πράγματα. Γι' αυτή την κατάσταση μπορεί να ευθυνόταν είτε μια εξειδανικευμένη αρχική εικόνα για την Ελλάδα των Φιλελλήνων αυτών, που διαψεύστηκε, όταν ήρθαν σε επαφή με την πραγματικότητα, είτε και οι ίδιοι οι Έλληνες με τις μικρότητές τους, τις εμφύλιες διαμάχες τους, την αδυναμία τους να υποδεχθούν και να αξιοποιήσουν τους Φιλέλληνες, που έφταναν διαδοχικά με διάθεση να προσφέρουν παντοειδή.

Σ' αυτούς δεν αναφέρεται ο Bartholdy. Άλλωστε η ύπαρξή τους δεν αναιρεί ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός. Ότι δηλαδή ο ελληνικός αγώνας κατάφερε να κερδίσει τους λαούς της Ευρώπης, παρά την αντίθετη στάση των κυβερνήσεών τους, που λειτουργούσαν με γνώμονα τον ψυχρό υπολογισμό στο πλαίσιο του ανταγωνισμού των συμφερόντων.

Γι' αυτό και ο Φιλελληνισμός συνέδραμε τον Αγώνα, με διάφορες μορφές ενίσχυσης. Ως τελική εκτίμηση θα μπορούσαμε να υποστηρίξουμε ότι ως κίνημα ο Φιλελληνισμός πρόσφερε υπηρεσία θετική στους Έλληνες άμεσα και έμμεσα. Λειτουργήσε ως ανεπίσημη διπλωματία με ευνοϊκές επιπτώσεις, υλικές, ηθικές, και πολιτικές. Και συνοψίζοντας τη συμβολή του φιλελληνισμού θα μπορούσαμε να την επικεντρώσουμε σε δύο κυρίως σημεία: στην οικονομική ενίσχυση του Αγώνα και στην κινητοποίηση της ευρωπαϊκής κοινής γνώμης που κατέληγε να είναι ενίσχυση διπλωματική.

ΘΕΜΑ Β2

- α. Ο Ζαβιτζιάνος, με αφορμή τη Διάσκεψη των Παρισίων που άρχισε κατά τα τέλη του Μαρτίου 1922 και κατέληξε σε προτάσεις οι οποίες ουσιαστικά ανέτρεπαν τη Συνθήκη των Σεβρών σε βάρος της Ελλάδας, αναλύει τη στάση των συμμαχικών δυνάμεων προς τη χώρα μας. Η κυβερνητική αλλαγή στην Ελλάδα και η επάνοδος του Κωνσταντίνου στο θρόνο δημιουργεί νέα περιπλοκή στο μικρασιατικό πρόβλημα. Οι δυτικοί σύμμαχοι, ιδίως οι Γάλλοι, άρχισαν να μεταβάλλουν την πολιτική τους απέναντι στην Ελλάδα με το πρόσχημα έλλειψης εμπιστοσύνης στο πρόσωπο του Κωνσταντίνου. Η γαλλική κυβέρνηση όχι μόνο είχε υπογράψει από το 1921 Σύμφωνο Συνεργασίας με τον Κεμάλ αλλά και είχε με κατάλληλη προπαγάνδα δημιουργήσει έντονο φιλοτουρκισμό στο γαλλικό λαό. Σχολ. βιβλ. σελ. 96-97: «Άλλωστε και η γαλλική πολιτική στρέφεται προς τον Κεμάλ για διάφορους άλλους λόγους...αστυνομίας»
- Η Αγγλία, εξαιτίας των αναστατώσεων στην Ινδία ενδιαφερόταν να κλείσει γρήγορα ειρήνη στην περιοχή της Μ. Ασίας και χρησιμοποιούσε τους Έλληνες γι' αυτό. Μπορούσε δηλαδή να ελαττώσει τις ελληνικές απαιτήσεις και να φτάσει στο επιθυμητό αποτέλεσμα. Σχολ. βιβλ. σελ 97: «Οι οικονομικοί κύκλοι....Εγγύς Ανατολής»
- β. Το ελληνικό σώμα στρατού έχοντας προωθηθεί ως τη γραμμή Κιουτάχεια –Εσκή – Σεχίρ στις 4/17 Αυγούστου 1921 έχει φτάσει στο μέγιστο σημείο των θέσεων του. Μετά την ήττα όμως στο Σαγγάριο αρχίζει και η τελική κατάρρευση του μικρασιατικού μετώπου. Υπεύθυνοι της μικρασιατικής καταστροφής θα θεωρηθούν τόσο η στρατιωτική ηγεσία όσο και η πολιτική αργότερα.
- Ο Φωτιάδης αναφερόμενος στα σφάλματα και τις παραλείψεις της ελληνικής στρατιωτικής ηγεσίας στην τελευταία φάση του μικρασιατικού αγώνα επισημαίνει πως το πρώτο σώμα στρατού μετά την τελευταία επίθεση των ελληνικών στρατευμάτων αναγκάζεται να εγκαταλείψει το Αφιόν –Καραχισάρ. Μέσα στη γενικότερη σύγχυση που επικρατεί τόσο των Ελλήνων όσο και των Αρμενίων χάνεται ο μοναδικός ασύρματος με αποτέλεσμα να μην υπάρχει καμιά επικοινωνία μέσα στη στρατιά. Και ενώ ο Κεμάλ εξαπολύει την τελική του επίθεση το ελληνικό σώμα δεν δέχεται καμιά ενίσχυση καθώς περίμενε διαταγές από τη Σύμνη.
- Είναι λοιπόν ορατή η πλήρης εγκατάλειψη των στρατιωτικών τμημάτων στη μοίρα τους τόσο από την ελληνική πλευρά, όσο και από τις Μεγάλες Δυνάμεις. Εξάλλου δεν πρέπει να παραβλέψουμε και το γεγονός ότι την αρχηγία του ελληνικού στρατού έχει αναλάβει ο Γ. Χατζηανέστης αντικαθιστώντας τον Αν. Παπούλα και μη έχοντας αναλάβει δράση από την περίοδο των Βαλκανικών πολέμων.

Δικαιολογημένα λοιπόν ο Φωτιάδης παρατηρεί με μια δόση ειρωνείας πως διηύθυνε οπτικά τη μάχη από απόσταση 500 σχεδόν χιλιομέτρων, ενώ ο Κεμάλ διηύθυνε οπτικά τη μάχη εποπτεύοντας άμεσα τη σύγκρουση.

Σύμφωνα με την κρίση του αντιστρατήγου Σπυρίδωνα ο Κεμάλ είχε δεχθεί σκανδαλώδη ευγιοία από τους δυτικούς.

Τεύχος Β΄ Σχολ. Βιβλ. σελ. 101 : «Τη στιγμή της κυβερνητικής παράλυσης...από τους Τούρκους»

Επιμέλεια απαντήσεων
Μπέκου Νατάσα – Φιλόλογος
Σκυριανού Μαίρη – Φιλόλογος
Φροντιστήριο «ΕΠΙΛΟΓΗ» - Καλαμάτα
<http://www.epil.gr>